

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.14, april 2019

Indledningen er redigeret af Klaus Nielsen og Kirsten Vad

Tilsyn ved ph.d. Lone Kølle Martinsen

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med punktkommentarer, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

Indledning til “Bernhard Severin Ingemann”

ved Kim Steen Ravn

Indhold

- 1 Anledningen
- 2 Digtet
- 3 Venskabet
- 4 Anvendt litteratur

1 Anledningen

Mindedigtet “Bernhard Severin Ingemann” blev trykt i *Færdrelandet* den 27. februar 1862 i anledning Ingemanns død den 24. februar samme år. Ingemann blev 72 år gammel.

2 Digtet

Det korte mindedigt består af fem strofer a seks vers, hvoraf de fire første vers danner krydsrim og de sidste to et afsluttende parrim. Grundtvig opholder sig i “Bernhard Severin Ingemann” ved Ingemann som digter og ved deres mangeårige venskab. De tre første strofer beskriver venskabet gennem deres fælles profession som digtere, og strofe 4 og 5 Grundtvigs forestillinger om deres fælles eftermæle.

I strofe 1 indsætter Grundtvig sig selv og Ingemann blandt Nordens største digtere (vers 1). Efter Ingemanns død, står han nu alene tilbage. I strofe 2 understreger Grundtvig deres fælles digteriske udgangspunkt: Ingemann var en bror i ånden (vers 5) og “Søn af samme Skjaldemoder” (vers 6). Skønt udgangspunktet for deres digtning var det samme, var de digteriske resultater meget forskellige, men uden det

forstyrrede deres personlige venskab. Grundtvig bemærker, at det er sjældent, at venskab opstår “imellem Skjalde, / Som ei Muser *eens* paakalde!” (strofe 3, vers 5-6).

De to sidste strofer handler om deres eftermæle. Strofe 4 beskriver eftermælet som en blomst, der er vokset op i Frejas have (vers 2-3). Eftermælet vil, fra hver deres grav, spredes som både blomsterduft og fuglesang (vers 5-6). Femte og sidste strofe beskriver, hvordan de to venner og digtere efter døden skal fortsætte deres digtning.

Mindedigtet er meget personligt. Ifølge Lundgreen-Nielsen hører det imidlertid ikke til Grundtvigs mest vellykkede og kan bedst betegnes som en versificeret sørgetale eller intellektuel og allegorisk tankelyrik (Lundgreen-Nielsen 1980, s. 24). I tidligere digte var det lykkedes Grundtvig, at “indfatte et menneskes liv og død i billedrige formler og derefter placere dette menneske i åndshistorien, – ikke kun den forgangne, men også den kommende” (s. 24). I digtet til Ingemann findes der dog kun svage spor af det sidste.

3 Venskabet

Venskabet mellem Ingemann og Grundtvig strakte sig over 50 år. De traf hinanden første gang allerede i 1812 (1882, s. X og 90). Venskabet bevidnes bl.a. gennem deres brevveksling. Det første bevarede brev er fra juli 1821, hvori Ingemann takker for sit besøg hos Grundtvig og hans kone, der på dette tidspunkt boede på Præstø (Grundtvig & Ingemann 1882, s. 1).

Venskabet var ikke uden uoverensstemmelser, og på et enkelt punkt stod Ingemann og Grundtvig langt fra hinanden. Det var i spørgsmålet om kødets opstandelse. Grundtvig tog spørgsmålet op i et brev fra juni 1859. Han skrev:

siden du ikke blot har ytret Tvivl om et Led af den uforanderlige og urokkelige *kristne Grundlov*, men vist, som mig synes, en vis Modbydelighed for “*Kjødets Opstandelse*”, saa er vi, trods al anden Enighed om kristelige Anskuelse og Lærdomme, grunduenige om den kristne Tro (Grundtvig & Ingemann 1882, s. 327).

Han håbede, at der lå en misforståelse bag Ingemanns forbehold og bad derfor i samme brev om ikke at tage det ilde op, at han “ved given Lejlighed skrev til min gamle Ven, hvad jeg som Ordets Tjener maa sige alle mine Tilhørere” (Grundtvig & Ingemann 1882, s. 328). Om Ingemann svarede på Grundtvigs brev vides ikke, siden dette brev er det sidste, der er bevaret i korrespondancen mellem de to. Uenigheden har dog ikke på dette tidspunkt udgjort nogen alvorlig trussel mod venskabet.

Ingemann undgik bevidst at berøre emnet for deres uenighed over for Grundtvig, men til andre berettede han gerne om deres teologiske uoverensstemmelser. Da han skrev digtet “Til Nicolai Frederik Severin Grundtvig” (1861) i anledning af Grundtvigs 50-års jubilæum som præst, skrev Ingemann som “Ikke-Grundtvigianer” (Andersen & Ingemann 1997, bind 2, s. 514). Han deltog heller ikke i jubilæumsfesten for Grundtvig, da han fandt, at den “havde altfor udelukkende Præg af hans Disciples teologiske og kirkelige Parti-Anskuelse” (1997, bind 2, s. 519).

At Ingemann havde betænkeligheder ved dogmet om kødets opstandelse, gav han

meget klart udtryk for i et brev til Ingeborg Christiane von Rosenørn fra september 1855:

Min Opfattelse af Opstandelseslæren og min Opposition mod alt, hvad der lugter af Liig, i Aandernes Verden [...] vil sagtens ikke finde Medhold hos nogle af mine forresten gode Venner i den Kirke, jeg ogsaa bekjender mig til, men som jeg troer der er et Par skumle Kroge i, som høilig trænge til at renses og klares (Ingemann & Rosenørn 1881, s. 93).

Det er ikke sikkert, at Grundtvig havde kaldt Ingemann for sin eneste ven blandt Nordens digtere (strofe 1), hvis han havde været bekendt med en så utvetydig afvisning af dogmet om kødet opstandelse.

4 Anvendt litteratur

- Andersen, H.C., B.S. Ingemann & Lucie Ingemann (1997-1998) *H.C. Andersens brevvexling med Lucie & B.S. Ingemann*, bind 1-3, bind 2 (1997), udg. Kirsten Dreyer. København.
- Grundtvig, N.F.S. & B.S. Ingemann (1882) *Grundtvig og Ingemann. Brevvexling 1821-1859*, udg. Svend Grundtvig. København.
- Ingemann, B.S. (1861) "Til Nicolai Frederik Severin Grundtvig" i *Fædrelandet*, nr. 121, 29. maj, s. 495. København.
- Ingemann, B.S. & I.C. v. Rosenørn (1881) *Brevvexling mellem B.S. Ingemann og Fru I.C. v. Rosenørn*, udg. Victor Heise. København.
- Lundgreen-Nielsen, Flemming (1980) "Rød og hvid i Billedsalen.' Grundtvigs døds- og mindedigte I" i *Grundtvig-Studier 1980*, s. 23-60. København.